
Bognoter

Ali, Ayaan Hirsi: **Nomaden**. *Gads Forlag 2010, 300 s.*

I sin nye debatbog fører den somalisk fødte feminist og tidligere muslim en krig på to fronter. Både imod 'det systematiserede islamiske kvindhad' og imod vestlige 'multikulturalisters næsten neurotiske angst for at fornærme en minoritetsgruppes kultur'. Ved at benægte, at islam og kvindeundertrykkelse er to sider af samme sag, svigter vesterlændinge både sine egne idealer men også alle de muslimer, der forsøger at kæmpe sig fri af islams despotiske lovsystem, mener Hirsi Ali. Vesten må stå fast på sine egne frihedsideal, hvis der skal kunne ske en 'åbning af det muslimske sind'.

Amos, Deborah: **Eclipse of the Sunnis: Power, Exile, and Upheaval in the Middle East**. *Public Affairs 2010, 230 s.*

Veterankorrespondenten i Mellemøsten beskriver en underbelyst konsekvens af Irak-krigen: flugtstrømmen af flere millioner især sunni-muslimske iraker. Strømmen ind i nye 'lille Bagdad' – ghettoer i Damaskus, Amman og Beirut – har skabt problemer i Iraks forhold til naboerne og dramatisk ændret demografien i hele regionen. Med en række gribende case stories fokuserer bogen på tragedier for sunnier i eksil og minder om, at succes med opbyg-

ning af et moderne sekulært Irak afhænger af, om flygtningene kan vende tilbage.

Asmus, Ronald D.: **A Little War that Shook the World: Georgia, Russia and the Future of the West**. *Palgrave Macmillan, 2010, 272 s.*

Krigen i Georgien efter Ruslands invasion i august 2008 blotlagde de grundlæggende svagheder i Europas sikkerhedsstruktur, ifølge forfatteren, der mener, at det var et af hovedformålene med den russiske invasion at blokere for Georgiens muligheder for Nato-medlemskab. Bogen indeholder mange øjenvindeskildringer til krigen og en detaljeret gennemgang af forløbet.

John R. Bowen: **Can Islam Be French? Pluralism and Pragmatism in a Secularist State**. *University Press, Princeton 2009, 242 s.*

Antropologen Bowen påviser, at det er 'nonsens' at forestille sig, at et land som Frankrig af demografiske grunde kan blive islamisk. Ikke kun fordi muslimer stadig er en lille minoritet, men vigtigere fordi de fleste muslimer i Frankrig søger at assimilere sig på sekulær, moderne og fredelig vis. Opinionsundersøgelser viser, at franskmænd er mere optimistiske end de fleste andre vesteuropæere om muligheden for at assimilere muslimer og at muslimer i

Frankrig er lidet tilbøjelige til at fremhæve deres religiøse identitet over for staten.

Buruma, Ian: **Taming the Gods.**

Princeton 2010, 132 s.

Om forholdet mellem religion og demokrati på tre kontinenter: Nordamerika, Europa og Asien. I otte år blev USA ledet af en nyfrelst kristen, George W. Bush, med store negative konsekvenser for demokratiet. Også i Asien og især i Kina er religion en hindring for udvikling af demokrati. I Europa er sekularismen stærkere, men samtidig er problemerne større med at håndtere islam.

Byers, Michael: **Who Owns the Arctic? Understanding Sovereignty Disputes in the North.** *Douglas & McIntyre, 2009, 192 s.*

Selv om det vil tage mange år, før den arktiske is er smeltet, har regionens lande længe kørt sig i stilling til kampen om ressourcer og ejerskab. Stormagtspolitik er kommet til regionen, kalder den canadiske forsker i folkeret rivaliseringen imellem Canada, Rusland og USA med Danmark som det lille land, der er med pga. Grønland. Alle hævder de deres respektive 'suverænitetsrettigheder' om de store værdier på spil: olie- og gasreserver under isen, sejlrettigheder i en isfri Nordvestpassage, beskyttelse af truede dyr, beskyttelse af oprindelige folk og sikkerhedsspørgsmål. Bogen opfordrer de implicerede lande til ikke blot at af-

gøre suverænitetsspørgsmål men også udarbejde en fælles vision for en åben og fredelig region.

Caldwell, Christopher: **Reflections on the Revolution In Europe: Immigration, Islam, and the West.** *Doubleday, 2009, 422 s.*

Bogen påpeger, at et fremadstormende Europa, som manglede arbejdskraft åbnede for indvandring fra den islamiske verden. Nu står kontinentet med problemet, at selv om dørene lukkes for indvandring, vil den muslimske befolkningsandel fortsætte med at vokse med en meget højere fødselsrate end værtslandenes. Det er ikke en trussel i sig selv, men det er de europæiske landes mangelfulde integration. I stedet for reel opmuntring til assimilation blev de nye indvandrere i praksis opmuntret til at fastholde islam som det primære for deres identitet. I stedet for et Europa, der kan fungere som en smeltedigel, klumper den muslimske befolkning sig sammen i europæiske byer. I fravær af en appellerende national eller kollektiv europæisk identitet er en af konsekvenserne terror. Bogen fremhæver USA som meget bedre end Europa til at integrere minoriteter

Cassandre: **DSK. Les secrets d'un présidentiable.** *Plon, Paris 2010, 201 s.*

Bogen er udgivet under fællesnavnet Cassandra, som menes at dække over en gruppe franske journalister. Den er et indlæg i kampen om po-

sten som præsidentkandidat for Frankrigs Socialistparti ved præsidentvalget 2012. DSK er Dominique Strauss-Kahn, chef for IMF, der konkurrerer med partiforkvinde Martine Aubry. Bogen rammer under bæltstedet med påstande om DSK's ukontrollerede appetit på kvinder, god mad og penge. På den seriøse side blotlægger forfatterne DSK's dilemma, at IMF-posten forhindrer ham i at udtale sig om fransk politik og at han næppe kan forlade posten før det franske formandskab i G 8 og G 20 i november 2011. Socialistpartiet ventes at vælge præsidentkandidat tidligere.

Cornell, Svante E. og Frederick Starr (red.): **The Guns of August 2008: Russia War in Georgia**. *M. E. Sharpe 2009*. 279 s.

I august 2008 udviklede en konflikt, der syntes startet i den georgiske løsrivelsesregion Sydossetien, sig hurtigt til at blive den mest betydningsfulde krise i europæisk sikkerhed i mindst et årti. Bogen afspejler, at opfattelserne af betydningen afhænger af, hvilket udgangspunkt man tager. Bidrag af en række sydkaukasiske og russiske udenrigspolitiske eksperter. Bogens hensigt er at præsentere fakta om udviklingen af den russisk-georgiske krig sammen med omfattende redegørelser og analyser af baggrunden i forspillet i regionen til og efterspillet efter Sovjetunionen sammenbrud.

Cummings, Sally (red.): **Domestic and International Perspectives on Kyrgyzstans Tulip Revolution**. *Routledge 2009*, 176 s.

Opstanden i Kirgisistan i 2005, der bragte Kurmanbek Bakijev til magten, blev set som den tredje af såkaldte farverevolutioner i det tidligere Sovjetunionen efter Georgien og Ukraine. Kirgisiske forskere og internationale kendere af regionen analyserer nederlaget for Askar Akajev, præsident i femten år. Bogen er skrevet før den folkelige opstand, som drev Bakijev fra magten, men den giver et godt grundlag for at forstå baggrunden. Udgivet som særnummer af Central Asian Survey.

Engel, Ulf og Gorm Rye Olsen (red.): **Africa and the North. Between Globalization and Marginalization**. *Routledge 2009*, 176 s.

Om Afrikas plads i det internationale system i lyset af globalisering af transnationale netværk. En empirisk analyse af de vigtigste internationale spillere i Afrika, Frankrig, Storbritannien, USA, Japan, Tyskland, EU og FN. I lyset af 'krigen imod terror' bliver politisk stabilitet i Afrika stadig vigtigere. Bogen introducerer begrebet 'internationalt politisk samfund' for at slå bro over kløften mellem 'hjemlig' og 'international' for at forklare, hvorfor Afrika oprettholder en rolle i global politik, der er ude af proportion med kontinentets økonomiske vægt.

Hill, Steven: **Why the European Way Is the Best Hope in an Insecure Age.** *Routledge 2010, 456 s.*

Bogen påpeger, at Europa er blevet en dynamisk, forandrende kraft og en model for succes, som han mener, USA bør tage ved lære af. Hill påviser Europas lederskab på fire vigtige områder: økonomisk styrke som verdens rigeste handelsblok, de bedste sundhedssystemer og andre støtter til familier, udbredt brug af vedvarende energiteknologier; verdens mest avancerede demokratier; regionale netværk for handel, udenlandsk hjælp og investeringer, der knytter en tredjedel af verden til EU. Forfatteren mener også, at Europa har taget lederskabet i udfordringen fra den globale økonomiske krise og global opvarmning.

Howard, Marc Morjé: **The Politics of Citizenship in Europe.** *Cambridge University Press, 2009, 265 s.*

Højre- og venstrefløj retorik kan give indtryk af, at Bruxelles gennemtvinger fælles standarder for statsborgerskab i EU-lande. Intet kan være fjernere fra sandheden, ifølge Howard, der påviser, at regler for borgerskab især for indvandrere fra lande uden for Europa, er ekstraordinært forskellige, fra relativt liberale regler i Sverige og Frankrig til ekskluderende i Østrig og Italien. De store forskelle viser, at Bruxelles næsten ingen indflydelse har på det område.

Jerichow, Anders: **Mellemøstkonflikter. Historie og Samfund.** *Gyldendal, København 2009.*

Journalist og forfatter Anders Jerichow har i mere end 25 år beskæftiget sig med Mellemøsten og er en af Danmarks mest erfarne iagttagere af denne uroplagede region. 'Mellemøstkonflikter. Historie og Samfund' handler om Mellemøstens placering i international politik især i forhold til den vestlige verden. Den omhandler de mellemøstlige staters tilblivelse og de konflikter, det har medført. Den ser også på de befolkningsgrupper eller 'nationer', fx palæstinenserne og kurderne, som endnu ikke har fået deres egen stat, på den globale afhængighed af regionens energiresourcer, forholdet mellem stat og religion og modernisering m.m. Bogen henvender sig ifølge forlaget til historie i gymnasiet, men den vil med udbytte kunne læses af enhver, der interesserer sig for regionen, og som ønsker mere lidt mere baggrundsviden og en større ramme til at sætte avisernes og mediernes nyhedsstrøm ind i.

King, Charles: **The Ghost of Freedom: A History of Caucasus.** *Oxford University Press 2009, 328 s.*

Den store fortælling får Balkan til at virke som en fredsommelig region i sammenligning. Den fremhæves som den mest omfattende nyere udgivelse om Kaukasus i Vesten. Den behandler udførligt de regionale konflikter, herunder den fortsatte

krig i Tjetjenien og eskaleringen af andre konflikter i Nordkaukasus samt konflikterne i Georgien og Aserbajdsjan. Den kombinerer analyse med levende beskrivelse af udviklingen i både Syd- og Nordkaukasus og frihedsbevægelserne i de sidste to århundreder, herunder romantikken omkring flambojante krigere og poeter blandt folkene, der taler over fyrré forskellige sprog. Forlaget kalder den store rette en 'uundværlig guide' til at forstå dette grænseland mellem øst og vest.

Kristensen, Gustav N.: **Born into a Dream. EuroFaculty and the Council of the Baltic States.** *BWV · Berliner Wissenschafts-Verlag 2010, 517 s.*

Gustav Kristensen, der er sundhedsøkonom på Syddansk Universitet, beskriver i sin bog den svære kamp, som de baltiske stater har gennemgået for at opnå demokrati og markedsøkonomi. Gustav Kristensen har selv haft begivenhederne på tæt hold, idet han har været direktør for den organisation, EuroFaculty, som skulle reformere de baltiske universiteter. I bogen fortæller han om organisationens omtumlede liv. I sit forord skriver han bl.a.: "Gradvist blev jeg mere og mere klar over, at den succesrige genrejsning af de baltiske lande såvel som EuroFaculty's succes ikke var baseret på velorganiseret internationalt samarbejde eller på rationel ledelse under en fælles plan, men på en fælles drøm delt af tusinder af navneløse mennesker".

Mayer, Gregor og Bernhard Odehnal: **Aufmarsch.** *Residenz Verlag 2010, 304 s.*

Bogen handler om højrefløj og højreekstremister i seks europæiske lande og påviser, at ekstremistiske partier og grupper får stadig større tilslutning i Tjekkiet, Slovakiet, Kroatien, Serbien, Bulgarien og Ungarn. De er både forgrenet og samarbejder på tværs af grænserne, mens etablerede politikere ser hjælpeløst til. Det er intet tilfælde, at første kapitel er om Ungarn, som forfatterne ser som eksemplarisk for, hvordan højrepopulister er blevet stærke af nationalistisk retorik og symbolik. Tesen er, at Viktor Orban, som er blevet ungarsk regeringschef for anden gang, "som tabubryder har beredt grunden for og gjort højreekstremistisk tankegods stuerent". Det gælder især det ekstremistiske parti Jobbik, der fik 17 procent af stemmerne ved Ungarns seneste valg. Den højreekstremistiske ungarske internetside kuruc.info kalder forfatterne "kendte ekstremistiske Ungarnfjendske kræfter, der må stoppes".

Mälksoo, Maria: **The Politics of Becoming European, A Study of Polish and Baltic Post-Cold War security imaginaries.** *Routledge 2009, 224 s.*

Bogen sammenkobler erfaringer fra internationale relationer, antropologi og socialteori til forståelse af Polens og de baltiske landes politiske proces for at blive europæiske. Gen-

nem en postkolonial kritik argumenterer forfatteren for gentænkning af europæisk identitet efter udvidelsen østover. Hun ser europæisk identitet som en historisk proces snarere end en statisk kategori. Om de pågældende landes sikkerhedsvisioner inddrager hun deres forhold til Vesteuropa, Rusland og USA.

Posner, Richard A.: **The Crisis of Capitalist Democracy.** *Harvard University Press 2010, 402 s.*

Bogen analyserer finanskrisens årsager og faser og dens indvirkning på amerikansk økonomi. Krisen har ikke bare rokket ved den hidtil rådende makroøkonomiske tænkning, men myndighedernes redningsforsøg har bidraget yderligere til USA's kritiske gældssituation. Forfatteren tvivler på, om det amerikanske økonomiske system kan håndtere krisen uden kraftig inflation og devaluering af dollaren

Vasconcelos, Álvaro de og Marcin Zaborowski (red.): **The Obama Moment. European and American Perspectives.** *EU Institute for Security Studies, Paris 2009.*

Valget af Barack Obama til USA's 44. præsident skabte store forhåbninger i Europa og åbnede nye muligheder for at håndtere de globale udfordringer – en opgave som er yderligere besværliggjort af den internationale finanskrisen. I denne bog analyserer ledende eksperter fra begge sider af Atlanten de aktuelle

spørgsmål, der står øverst på EU's og USA's dagsorden. De behandler globale emner som multilateralisme, forholdet til Kina og Indien, økonomi, nedrustning, klimaforandring og regionale nøgleemner som fx Irak, Iran, Afghanistan, Rusland, Afrika samt konflikten mellem Israel og palæstina. Bogen konkluderer, at det er tvingende nødvendigt at europæere og amerikanere griber 'Obama-øjeblikket' og handle nu.

Nicolas Werth: **Kannibaløen. 1933 - Deporteret og overladt til egen skæbne i Sibirien.** *Oversat fra fransk af Karen Mohr Sokkelund. Forord af Samuel Rachlin. Gads Forlag 2010, 255 s.*

Nicolas Werth, historiker og forskningsdirektør ved det franske Nationale Forskningscenter CNRS, er kendt for sit bidrag om Sovjetunionen til 'Kommunismens Sorte Bog', der udkom på dansk i 2003. Denne bog er en systematisk gennemgang af de deporteredes skæbne i 1930'ernes Sovjetunionen, især de omkring 7.000 ud af en kvart million deporterede i 1933, der endte på Nazino, en lille øde ø i Vestsibirien. Øen fik hurtigt navnet 'Kannibaløen', da de deporterede blev sat i land uden selv de mest basale fornødenheder. Snart herskede jungleloven, hvor de stærkeste helt bogstavelig spiste de svageste. Da sommeren var ovre, var kun omkring 2.000 tilbage på Nazino. Rig på dokumentation ud fra nyligt åbnede arkiver om centrale og lokale dispositioner i de

portationer for at 'rense' Moskva og andre store byer for kriminelle og andre uønskede elementer. Mange lovlydige borgere røg med, fordi der var kvoter, som skulle opfyldes i en 'storstilet plan' for at rense byerne og skabe økonomisk vækst i afsides områder, hvor der intet var at bygge på.

Zahra's Paradise. Tegneserieføljeton på nettet på otte sprog, bl.a. engelsk, fransk, arabisk og farsi.

www.zahrasparadise.com.

Undtagelsesvis omtaler vi også en tegneserie, som er noget ganske særligt. 'Zahra's Paradise' er skabt af en persisk forfatter, en arabisk tegner og en jødisk redaktør og omhandler Iran efter præsidentvalget i juni sidste år. "Vi har forsøgt at sætte fragmenterne fra oprøret sammen og give historien et navn og et ansigt", skriver forfatteren Amir på seriens hjemmeside. Mehdi på 19 år er forsvundet under en demonstration sidste sommer. Moderen og broderen, der skriver bloggen, som serien vokser ud fra, accepterer ikke regimets tavshed om, hvad der er sket med Mehdi. De leder overalt i Teheran, bruger uformelle kanaler, som regimet ikke har fuld kontrol med, samtidig med at de kræver svar fra myndighederne.

Serien opdateres tre gange om ugen. Den skal udgives i bogform næste år i et også unikt samarbejde imellem et amerikansk, et fransk, et italiensk og et spansk tegneserieførlag. Den blander tegneserie, essays, fiktion og dokumentar med bidrag fra også iranske dissidenter og flygtninge. Serien skildrer nutidshistorien, mens den sker. Mehdi er forsvundet i et retsløst tomrum. Habeas Corpus er afskaffet, og alle kan fængsles uden retssag eller dom. Ingen myndighedspersoner bekymrer sig om Mehdi, så familie- og venne-netværk er de eneste, som er tilbage til at beskytte menneskerettigheder. Serien viser modsætningerne og de absurde udslag af regimets paranoia, som da Revolutionsgarden foretager massearrestationer af hårdt sårede patienter på et hospital, hvor moderen og broderen leder efter Mehdi. Den viser også, hvordan de sociale netværk har skabt nye betingelser for frihedsbevægelsen, og at kvinderne er en særligt kraft i bevægelsen. Det er ikke blot en kritik af det iranske regime, men også af Vestens tavshed. "Hvor er Obama? Hvor er Mandela? Hvor er 'Ich bin ein iraner'?", spørger Amir. Der råbes meget fra tagene i serien, og Amir skriver: "Zahra's Paradise er vores tagtop. Det er vores minaret".